

Posudek oponenta na diplomovou práci L.Piklové Alvin Toffler, Praha 2007, s.85

Tématem diplomové práce L.Piklové je pokus o „zmapování“ významu A.Tofflera. Alvin Toffler je nesporně velmi zajímavou postavou mediálních i společenskovedních debat, mediálním publicistou, který působí již několik, snad již 5, dekad. Autorka se pokusila o víceméně stručné shrnutí biografie, bibliografie a myšlení A.Tofflera se zdůrazněním přínosu jeho manželky Heidi Toffler. Autorka pojala tento úkol velice extenzivně a v poměru k počtu normostran je výsledný efekt nutně povrchní a popisný. Obsah práce, který postrádá obvyklý úzus stránkového vyznačení v textu, připomíná telefonní seznam. Práce sestává z 5 kapitol, jež autorka nazvala následovně: „Úvod, Život, Dílo, Význam, Závěr“, přitom Úvod má necelé 2 strany, Život pak 3 strany, Dílo 63 strany, Význam necelé 3 strany a Závěr celé 2 strany. Hlavní důraz klade autorka na oněch 63 stran 3.kapitoly, ve které se snaží představit víceméně heslovitě Tofflerovské názory a témata, přičemž popisně kopíruje a futurologicky všeobsáhlé kaleidoskopické pojetí seznamu problémů budoucno-současnosti. Autorka se pokouší zarámovat dílo A.Tofflera s jeho teorií historických vln civilizace do krátkého přehledu periodizací dějin a do porovnání názorů na budoucnost a pojmu civilizace mezi Tofflerem a S.Huntingtonem.

Odhlédněme nyní od meritorního aspektu. Práce předkládaná jako práce diplomní magisterská by měla splňovat především logické, metodické a formální podmínky zpracování odborného textu včetně vědecké citace.

Z logického hlediska práce nevymezuje explicitně žádný cíl, metodologicky je postup práce prostě daný směrem od Úvodu k Závěru, což autorka konstatuje v Anotaci na půl stránky na s.4, kde rovněž předjímá že v závěru se kriticky zaměřuje na Tofflerovo dílo a poté nabízí celkové zhodnocení jeho významu. Po přečtení celé práce však zjistíme, že výsledkem, k němuž se dochází je konstatování několika kritických aspektů velmi malého počtu jiných autorů. Ve zhodnocení významu jde vlastně o krátký výčet previzí, jež se, jak soudí autorka, povedly a konstatován,í že v knihách Tofflera je „něco víc než nesourodé předpovědi“ (s.78). Výsledek práce, jež v Anotaci předjímá analýzu a vysvětlení, je opět popisný, autorka se spíše zdržela svého vlastního (natož pak kritického) hodnocení.

Další neudržitelnou skutečností je způsob, jakým autorka cituje nebo parafrázuje použité texty a přitom vytváří nejasnosti. Příkladem je pasus na str.34 kde autorka cituje Tofflerův názor, že poznání na rozdíl od vlastnictví hmotných statků se stává hlavním zdrojem ovládnání druhých a může se ho „chopit právě tak slabý a chudý“. Autorka, která studovala sociologii by měla k tomuto ideologizujícímu tvrzení zaujmout kritické stanovisko. Podobně rovněž na s.38 cituje „Dnes je v americké nebo západoevropské společnosti bohatá většina a chudí jsou v menšině“, což dle odkazu vyšlo v Lidových novinách v r.1999! Autorka prostě cituje aniž by přemýšlela jako sociolog.

Na s.66 je bohužel zásadní nedostatek proti pravidlům citace, který vrhá pochybné světlo na spolehlivost celé práce. Autorka sděluje, že Krejčí uvádí tři hlavní významy pojmu civilizace (číslo odkazu pod čarou 7) ve společenských vědách. V odkazu pod čarou pak uvádí (Krejčí in VSS,s.149). Že se jedná o odkaz na text Krejčího ve Velkém Sociol Slovníku není ovšem patrné v Seznamu použité literatury, kde je pouze odkaz Velký sociologický slovník a vydání, avšak J.Krejčí a název citované stati ze slovníku prostě chybí jako separátní odkaz. Jen za tento nedostatek navrhuji automaticky snížit klasifikaci o stupeň.

Na str. 55-56 autorka uvádí citát z úvodu knihy S.Huntington, kde na s. 5 originálu Huntington píše, že v práci se zabývá pojmem civilizace – nicméně autorka cituje „zabývávat tématy civilizace“. Na s. 56 dále autorka tvrdí, že Huntington konstatuje: Západ ztrácí svoji moc a ta se přesouvá k nezápadním společnostem. V originále na s. 16 Huntington uvádí něco jiného: „Západ je v současné moci nejmocnější civilizací a v nejbližší budoucnosti jí

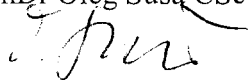
také zůstane. Nicméně jeho moc v poměru k jiným civilizacím upadá. Tím, že prosazuje své západní hodnoty a chrání své zájmy, staví nezápadní společnosti před volbu: některé z nich se pokoušejí Západ napodobovat, a tím se k němu prakticky přidat, jiné společnosti, hlavně konfuciánské a islámské, se naopak snaží zvýšit svou ekonomickou a vojenskou moc, aby se mu mohly postavit a ve vztahu s ním dosáhly rovnováhy. Po skončení Studené války je tedy hlavní osou globální politiky interakce mezi kulturou a mocí Západu a kulturou a mocí nezápadních civilizací“.

Notoricky časté jsou stylistické nedostatky, například kdy autorka začíná věty bez podmětu, takže čtenář se musí pít o co či o koho jde. Na celé řadě míst jsou hrubé pravopisné chyby, měkká tvrdá i,y.

Závěry: po aritmetickém součtu snížených stupňů možné navrhované klasifikace nezbývá než konstatovat, že obsahové, logicko-metodologické i jazykové nedostatky předložené písemné práce mají takový rozsah, že musím doporučit, aby byla tato zjevně nedodělaná přepracována a předložena v dalším možném termínu. ***Práci v této podobě nedoporučuji k obhajobě.***

V Praze 20. 5 .07

PhDr Oleg Suša CSc

Vladislava Piklová: Alvin Toffler

Posudek na diplomovou práci

Vladislava Piklová si za téma své diplomové práce zvolila osobnost a dílo amerického futurologa Alvina Tofflera. Posuzovaná práce, založená na analýze, interpretaci a diskusi Tofflerových textů, má převážně teoretický charakter. Obsah práce je rozčleněn do pěti částí (Úvod, Život, Dílo, Význam, Závěr); jeho těžištěm je část třetí (Dílo, str. 13 – 76), rozdělená do devíti kapitol, v nichž autorka postupně předkládá obecnou charakteristiku díla A. Tofflera a jeho manželky, seznamuje s jeho klíčovými tématy, provádí porovnání Tofflera s Huntingtonem a nastiňuje kritiku Tofflerovy koncepce. Na předloženém textu je patrné, že jeho autorka věnovala jeho přípravě hodně úsilí a že načetla a zpracovala poměrně rozsáhlý soubor literatury, z části psané anglicky. Diplomantka v předložené práci prokazuje, že je schopna zabývat se zvoleným tématem na náležité odborné úrovni. Protože se však v posuzovaném textu vyskytují určitá problematická místa, je velmi obtížné hodnotit diplomovou práci Vladislavy Piklové jednoznačně.

Poznámky a připomínky, které uvádím, jsou jednak obecné, koncepční povahy a jednak zcela konkrétního charakteru.

Koncepční připomínka:

Diplomantka nedokázala do textu začlenit organickým způsobem pasáže, které vybočují z proudu výkladu a diskuse Tofflerova díla. Zasazení těchto pasáží – jedná se o část 3.3. (Přehled základních periodizací dějin), 3.4. (Futurologie) a 3.8.1. (Huntingtonův střet civilizací) – je neobratné a narušuje celistvost a plynulost výkladu. Méně je někdy více; pokud by se autorka soustředila především na Tofflera samého a odkazům na periodizace dějin, futurologii a Huntingtona věnovala pouze kratší poznámky, mohl být výsledek patrně přehlednější a přesvědčivější.

Dílčí připomínky:

- str.13 a 15 – Autorka má zřejmě problémy s formulacemi, které se týkají řazení událostí na časové škále (viz na str. 13 pasáž o „mladších knihách“ a na str. 15 formulace „vrátíme se ... o jedno století později).
- str. 14 – Poznámka pod čarou č. 2 mohla být vyřešena lépe (byli snad Čapek a Havel armádními důstojníky?).
- str. 15 a 16 – Text o základních periodizacích dějiny je nepřehledný a matoucí (práce by určitě vypadala lépe bez něj).

- str. 18 – Periodizace vývoje futurologie vychází z dnes už přeci jen staršího textu. Nemohlo náhodou dojít k tomu, že od konce 70 let (tj. během posledních třiceti let) se v tomto vývoji objevily další fáze či etapy?
- str. 41 – Rozumím poznámce o nezamýšlených důsledcích, ale nerozumím dodatku o sebemařících předpovědích.
- str. 41 – Jsou zde formulační nedostatky: „že ovlivňuje také na systém hodnot“, „byl optimističtější...“, ale porovnáme-li jejich predikce...“
- str. 48 – Subkapitola 3.6.9. nemá vhodný název („Společnost“); navíc asi není nejšťastnější dělat z těchto dvou odstavců zvláštní subkapitulu.
- str. 54 – Čtenáře poněkud zaskočí, že v práci věnované Tofflerovi najednou narazí na několikastránkový souvislý text o Huntingtonovi (navíc je Huntington autorem, který se neinterpretuje snadno; mj. i proto, že k němu existuje ohromné množství sekundární literatury).
- str. 73 – Dahrendorf není americkým sociologem (původem Němec žije od 70. let 20. stol. ve Velké Británii).
- str. 73 – Název „Kritika Alvina Tofflera je dvojnásobný.

I přes uvedené připomínky doporučuji práci Vladislavy Piklové k obhajobě a hodnotím ji celkově jako dobrou.

Praha 27. května 2007

doc. PhDr. Jiří Šubrt, CSc.